

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22CoE/23/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514206291
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marian Hoffmann, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8514206291.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariana Hoffmanna, PhD. a sudcov JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35807598, zastúpeného spoločnosťou Advocate, s.r.o. so sídlom Bratislava, Pribinova 25, proti povinnému D. M., nar. XX.XX.XXXX, Q., U. XX/XX, o vymoženie sumy X XXX,XX EUR s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 1Er/691/2014 - 31 zo dňa 24. marca 2020 takto

rozhodol:

P o t v r d u j e uznesenie súdu prvej inštancie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie ako exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sp. zn. EX 42365/14. Exekučným titulom vo veci je rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s. zo dňa 10.01.2014 sp. zn. SR 08057/13, pričom nárok oprávneného vychádzal zo Zmluvy o úvere č. 707300159 uzavretej medzi oprávneným a povinným dňa 25.09.2012. S odkazom na § 52 a nasl. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), § 44 ods. 2, § 243h ods. 1 Exekučného poriadku, § 2 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, opierajúc sa o rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/122/2011, 6Cdo/1/2012, 6Cdo/135/2012, rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 26CoE/118/2017, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8CoE/33/2019, rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-40/08 Asturcom, a.i., využíjúc oprávnenie dané Exekučným poriadkom, preskúmal exekučný súd predložený exekučný titul a dospel k záveru, že uzavretá úverová zmluva je spotrebiteľskou zmluvou, na základe ktorej medzi oprávneným a povinným vznikol spotrebiteľský vzťah, a to aj napriek skutočnosti, že povinný je označený ako podnikateľ s uvedeným identifikačným číslom, keďže len z tejto skutočnosti nevyplýva, aby úver bol poskytovaný na podnikateľské účely povinného. Spôsob predloženia formulárovej rozhodcovskej zmluvy, spolu s úverovou zmluvou, bez možnosti jej zmeny, či reálnej možnosti takúto zmluvu neuzavrieť, ak mal subjekt záujem na poskytnutí úveru, umožňujú definovanie zmluvy ako neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá je podľa § 53 ods. 5 OZ neplatná. Neplatnosť rozhodcovskej zmluvy, ktorá nebola dojednaná individuálne má za následok absenciu právomoci rozhodcovského súdu, ktorý vydal rozhodcovský rozsudok predložený ako exekučný titul. Rozhodcovský rozsudok tak bol posúdený ako nulitný právny akt, t.j. na pokračovanie vo vedení exekúcie nie sú splnené zákonné podmienky. Exekučný súd vzhľadom na konštatované skutočnosti žiadosť o udelenie poverenia zamietol.

2. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav veci. Exekučný súd prekročil preskúmvaciu právomoc danú mu Exekučným poriadkom, keďže pri preskúmvaní exekučného titulu po materiálnej stránke súd nie je oprávnený skúmať samotné rozhodcovské konanie, ale iba povahu plnenia, na ktoré zaväzuje rozhodcovský rozsudok ako exekučný titul, nemá oprávnenie

skúmať rozhodnutie samotné. Exekučný súd týmto postupom nahrádzal konanie o žalobách o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 a nasl. zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní, čo je v rozpore s obsahom a účelom zákona. Súd takto nesprávne aplikoval ustanovenie § 45 tohto zákona, čím porušil právo oprávneného na prejednanie veci pred príslušným súdom. Uviedol, že oprávnený s povinným uzavreli rozhodcovskú zmluvu formou samostatného právneho úkonu, na samostatnej listine, čo konajúci súd neskúmal, čím konanie zaťažil vadou nedostatočne zisteného skutkového stavu. Vo vzťahu k námietke o znemožnení voľby spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu pred štátnym súdom poukázal na znenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ a na skutočnosť, že cieľom tejto právnej úpravy je umožniť spotrebiteľovi rozhodnúť sa, kde uplatní svoje práva. V danej veci teda exekučný súd konal nad rámec zákonných ustanovení.

3. Odvolací súd príslušný na rozhodnutie v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 9a Exekučného poriadku, v znení účinnom do 31.03.2017, v zmysle v zmysle § 243h ods. 1 tohto zákona. Odvolací súd vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a dospel k záveru, že odvolanie oprávneného nie je dôvodné.

4. Vo vzťahu k otázke rozsahu preskúmvacej právomoci exekučného súdu odvolací súd uvádza, že exekučný súd je podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku o.i. oprávnený a zároveň povinný skúmať súlad exekučného titulu so zákonom. Súd neskúma vecnú správnosť vydaného rozhodcovského rozsudku, ale jeho súlad so zákonom. Ak je oprávneným predložený rozhodcovský rozsudok, je exekučný súd oprávnený skúmať, či rozhodcovskému orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, bola daná právomoc vo veci konať a či rozhodcovské konanie prebehlo na základe platne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Pri riešení otázky, či rozhodcovský rozsudok vydal rozhodcovský súd s právomocou prejsť daný spor, nie je exekučný súd viazaný tým, ako túto otázku vyriešil rozhodcovský súd. V prípade zistenia nedostatku v tomto smere, t.j. pri zistení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, resp. rozhodcovskej doložky je nutné konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku so zákonom, čo má za následok materiálnu nevykonateľnosť takéhoto exekučného titulu. Toto spolu s princípmi dôslednej ochrany práv spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu dáva exekučnému súdu oprávnenie na zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, ak postupom podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku vyjde najavo existencia relevantnej okolnosti, so zreteľom na ktorú je nútený výkon rozhodnutia neprípustný (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/146/2011).

5. K odvolacej námietke, že medzi oprávneným a povinným došlo k uzavretiu osobitnej rozhodcovskej zmluvy, na samostatnej listine, podpísanej oboma zmluvnými stranami, pričom exekučný súd túto skutočnosť neskúmal a nezistil tak dôsledne skutkový stav odvolací súd uvádza, že z exekučného spisu, ako aj z odvolaním napadnutého rozhodnutia vyplýva, že exekučný súd sa v napadnutom rozhodnutí zaoberal platnosťou rozhodcovskej zmluvy, jej existenciu nepopieral a tá je súčasťou súdneho spisu. Táto námietka oprávneného preto nie je dôvodná.

6. Podľa § 73 ods. 3 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, rozhodcovská zmluva uzavretá pred 1. januárom 2015 sa spravuje predpismi účinnými v čase jej uzavretia.

7. Podľa § 53 ods. 4 písm. r/ OZ, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

8. Podľa § 53 ods. 5 OZ, v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

9. Odvolací súd konštatuje, že exekučný súd správne posúdil vzťah oprávneného, poskytovateľa úveru a povinného ako vzťah spotrebiteľský. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správných skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Navyše, v podanom odvolaní neboli zo strany oprávneného uvedené žiadne argumenty, ktoré by tento záver exekučného súdu vyvrátili. Odvolací súd sa preto stotožňuje so závermi súdu prvej inštancie, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

10. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu má zásadný význam zistenie, že rozhodcovská zmluva, uzavretá zároveň so Zmluvou o úvere dňa 25.09.2012, nebola platne uzavretá, a teda nebola spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu. Platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy je základnou a nevyhnutnou podmienkou, bez ktorej rozhodcovský súd nie je oprávnený konať a rozhodovať. Ak má byť rozhodcovská zmluva, resp. akýkoľvek iný právny úkon, považovaný za platne uzavretý, musí byť prejavom zmluvnej autonómie, t.j. výsledkom slobodnej vôle zmluvných strán. Slobodná vôľa zároveň vyžaduje informáciu o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informáciu o tom, čo konkrétna voľba znamená (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci 6M Cdo 9/2012). Znakom toho, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvu v tejto veci, je nepochybne forma uzavretej zmluvy, t.j. vopred pripravená formulárová rozhodcovská zmluva predložená povinnému v postavení spotrebiteľa bez možnosti zmeny obsahu zmluvy, či výberu konkrétneho rozhodcovského súdu, bez možnosti rozhodcovskú zmluvu neuzavrieť. Zmluvné dojednanie, ktoré nie je individuálne vyjednané, je možné považovať za neprijateľnú zmluvnú podmienku, pričom rozhodcovská zmluva uzavretá v takejto podobe je zároveň v rozpore s ústavným právom osoby na súdnu ochranu. Charakteristickou črtou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly resp. celej zmluvy je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom, poskytovateľom úveru naformulovaná, pričom povinná osoba v pozícii spotrebiteľa nemá možnosť si rozhodcovskú zmluvu dojednať individuálne a s primeranou starostlivosťou zvážiť dôsledky tohto úkonu. To je aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis, pričom majú vyvolať dojem, že si ich prvotne vyžiadala spotrebiteľ. Navyše, predložením jednej zmluvy zároveň s inou dohodou, s rozdielnym obsahom a dôsledkami, dochádza k zastieraniu úmyslu dodávateľa vo vzťahu k realizovaným právnym úkonom.

11. Odvolací súd, na doplnenie argumentácie a podporu rozhodnutia o zamietnutí žiadosti o udelenie exekúcie, poukazuje na to, že nie je vylúčené skúmanie predloženej rozhodcovskej zmluvy vo vzťahu k existencii neprijateľných zmluvných podmienok aj v takom prípade, keď rozhodcovská zmluva pripúšťala možnosť voľby, pred ktorým orgánom je zmluvná strana oprávnená domáhať sa svojho práva. O neprijateľnú zmluvnú podmienku vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve ide aj vtedy, ak spotrebiteľ síce má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ale ak by podľa tejto zmluvy začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Spôsob, akým je v tomto a v obdobných prípadoch rozhodcovská zmluva predložená spotrebiteľovi, je skôr o nevhodnom spôsobe predloženia zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Takýto postup predstavuje nekaloobchodnú prax v zmysle ustanovení zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

12. Ak rozhodcovská zmluva vyžaduje od spotrebiteľa povinnosť podrobiť sa arbitráži, nie je možné, s odkazom na ochranu práv spotrebiteľa, takúto zmluvu akceptovať ako platne uzavretú. Ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ nie je o možnosti výberu medzi štátnym a rozhodcovským súdom, ale predovšetkým o dôsledkoch, ktoré zakladá, t.j. či zmluva resp. doložka nenúti spotrebiteľa podrobiť sa arbitráži, ak sa takto rozhodne dodávateľ. Povinný ako spotrebiteľ spravidla nemá na výber, ak bude žalovaný na rozhodcovskom súde.

13. Charakteristickou črtou formulárových spotrebiteľských zmlúv, či všeobecných obchodných podmienok je, že sa pri uzatváraní zmluvného vzťahu nemenia, sú všeobecné a záujemca o službu tieto podmienky buď prijme alebo ich odmietne a zmluva nevznikne. Formulárová rozhodcovská zmluva, ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby sa podrobil rozhodcovskému konaniu, navyše na geograficky neprijateľnom mieste, spĺňa charakteristiku nekalej zmluvnej podmienky. Tento záver podporuje aj stanovisko Súdného dvora ES vo veci C-243/08 Pannon GSM Zrt. c/a Erzsébet Sustikné Györfi, v ktorom sa o.i. konštatuje, že vopred stanovená zmluvná podmienka nedohodnutá individuálne, ktorá priznáva právomoc pre spory vyplývajúce z uzavretej zmluvy súdu v mieste sídla dodávateľa, či predajcu, spĺňa kvalifikáciu nekalej podmienky podľa uvedenej smernice Rady. Dojednanie, že súdom príslušným na prejednanie prípadných sporov zo spotrebiteľských zmlúv je všeobecný súd v sídle dodávateľa, je tak rovnako možné považovať za nekalú podmienku. Vopred určený rozhodcovský súd v sídle veriteľa, oprávneného, tak bezpochyby spĺňa kritéria, aby bola táto zmluvná podmienka posúdená ako neprijateľná. Zároveň je tiež možné takúto zmluvnú podmienku považovať za uzavretú v rozpore s dobrými mravmi, čím je daná jej neplatnosť podľa § 39 OZ (IV. ÚS 55/2011, IV. ÚS 60/2011); a je tiež v rozpore s generálnou klauzulou podľa § 53 ods. 1 OZ, s odkazom na § 53 ods. 5 OZ.

14. Je nepochybné, že v čase uzavretia zmluvy mal oprávnený ako dodávateľ služby zákonom explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.

15. Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd konštatuje, že pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovská zmluva nedohodnutá individuálne zo strany spotrebiteľa, ale vnútená spotrebiteľovi spolu s podpisom zmluvy o úvere ako jej súčasť je za týchto podmienok neplatná. Rozhodcovský rozsudok predložený oprávneným ako exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorému nebola platne zverená právomoc vo veci konať a rozhodnúť a nemôže byť považovaný za rozhodnutie, ktoré je spôsobilým podkladom pre nariadenie exekúcie. Na túto skutočnosť musí exekučný súd prihliadať v každom štádiu exekučného konania. Práva oprávneného v tomto prípade, vzhľadom na prelomenie zásady res iudicatae (t.j. definovanie rozhodcovského rozsudku zo dňa 10.01.2014 sp. zn. SR 08057/13 ako nulitého právneho aktu), vo vzťahu k možnosti vymôcť pohľadávku voči povinnému prostredníctvom žaloby podanej na všeobecnom súde nie sú dotknuté.

16. Z uvedeného je zrejmé, že odvolacie námietky oprávneného nie sú dôvodné a súd prvej inštancie postupoval správne, keď podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku preskúmal exekučný titul a následne žiadosť o udelenie poverenia súdnemu exekútorovi zamietol.

17. Odvolací súd preto postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolaním napadnuté uznesenie exekučného súdu ako vecne správne potvrdil.

18. Judikatúra súdov vrátane Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19.02.1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23.06.2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na vyslovenie absolútnej neplatnosti rozhodcovskej zmluvy sa nezaoberal ostatnými odvolacími námietkami.

19. O trovách odvolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v samostatnom rozhodnutí, ktorým sa exekučné konanie končí (analog. § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 44 ods. 4 Exekučného poriadku).

20. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát krajského súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).